

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1961
Toplantı Tarihi/Sayısı : 19.3.2024/44
Karar Numarası : 2024/327
Başvuran : R. Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, ceza infaz kurumundaki tahliye işlemlerinin ertelendiği, oda aramalarının önceden haber verilmeden gerçekleştirildiği, infaz ve koruma memurlarının mahpuslara yönelik kırıcı ve incitici sözler sarf ettiği, kantinden satın alınan ürünlerin infaz ve koruma memurları tarafından toplandığı, verilen sıcak suyun yetersiz olduğu, odaların sık sık değiştirildiği, sosyal, kültürel ve sportif aktivitelerin yapılmadığı, dolayısıyla Kurumdaki tutulma koşullarının genel olarak insan onuruna aykırı olduğu hususuna ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;
- Tahliye edilmesi gereken mahpusların tahliye işlemlerinin yapılmayıp ertelendiğini,
  - Oda aramalarının önceden haber verilmeden ani bir şekilde gerçekleştirildiğini,
  - İnfaz ve koruma memurlarının mahpuslara yönelik kırıcı ve incitici sözler sarf ettiğini,
  - Yazdığı yazıların ve yaptığı araştırmaların idarece toplatıldığını, bazı gazetelere ulaşmalarının mümkün olmadığını,
  - Kantinden satın alınan ürünlerin infaz ve koruma memurları tarafından toplandığını, mahpusların odalarda ikiden fazla kazak bulundurmasına izin verilmediğini,
  - Sosyal, kültürel ve sportif aktivitelerin üç yıldır yapılmadığını,
  - Odaların değiştirildiğini ve oda değişim saatlerinin aile görüş saatlerine denk getirilerek mahpusların mağdur edildiğini,
  - Bir mahpusa günlük yalnızca 50 litre sıcak su verildiğini,
  - Yemek için odalarda yalnızca iki tabak bulundurulmasına izin verildiğini iddia etmektedir.
3. Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;
- Mahpusların tahliye işlemlerinin mevzuat hükümleri çerçevesinde yapıldığını, keyfi bir uygulamanın söz konusu olamayacağını,
  - Kurumdaki habersiz aramaların Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin 34'üncü maddesinde yer alan "oda ve eklentilerinde, hükümlünün üst ve

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir.” hükmü uyarınca yapıldığını,

c. Kurum personelinin mahpuslara yönelik tavır ve davranışlarında mevzuat çerçevesinde hareket ettiğini, başvuranın personelin mahpuslara yönelik kötü davrandığı iddiasının gerçeği yansıtmadığını,

ç. Aramaların gerek mahpusların güvenliği gerekse de Kurum güvenliği gözetilerek yapıldığını, arama sırasında el konulan eşyaların Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in 15'inci maddesinde “*Ceza infaz kurumu iş yurdu yönetim kurulunca kantinde satışına karar verilen, bu Yönetmelikte sayılmayan ve kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen eşyaların stok oluşturmayacak şekilde koğuş, oda ve eklentilerde bulundurulmasına izin verilebilir.*” yer alan hükme uygun olarak yapıldığını,

d. Kuruma gazete alımlarının 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 62'nci maddesindeki, “*Hükümlü, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla süreli ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir. Basın İlân Kurumu aracılığıyla resmî ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunmayan gazeteler, ceza infaz kurumuna kabul edilmez. Ancak ilan ve reklamın geçici süreyle kesilmesi hâli, bu hükmün dışındadır. Yabancı dilde yayımlanmış gazete ve dergilerin ceza infaz kurumuna kabul edilmesinde Adalet Bakanlığı yetkilidir.*” hükmü uyarınca yapıldığını,

e. Kurumun yüksek güvenli bir ceza infaz kurumu olması, mahpusların suç türleri ve sayısının fazla olması, Kurumda ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmış mahpusların bulunması, Kurum sohbet alanlarının sayısının sınırlı olması, hükümlülük-tutukluluk ayrımı, hasımlılık durumları gibi sebeplerle mahpusların yalnızca kültürel, sosyal ve sportif faaliyetlere beraber kaldığı mahpuslar ile çıkartıldığını, mahpusların sohbet, açık halı saha, açık çim saha ve masa tenisinden yararlandırıldığını, konuya ilişkin İdare ve Gözlem Kurulunun kararlarının olduğunu,

f. Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmeliğin “Giyim eşyaları başlıklı” 7'nci maddesinde “*Hükümlülerin koğuş, oda ve eklentilerinde üç çift ayakkabı, bir çift terlik, bir adet kemer ve gerektiği kadar iç çamaşırı ve çorap ile aynı tür eşyadan 6 adedi geçmeyecek ve toplamda 30 parçayı aşmayacak şekilde; başörtüsü, fular, içlik, havlu, bornoz, palto, manto, mont, ceket, hırka, pantolon, etek, elbise, eşofman, gömlek, kazak, pijama, tişört, kravat, kaşkol, 25/11/1925 tarihli ve 671 sayılı Şapka İktisâsı Hakkında Kanuna aykırı olmayan bir adet şapka bulundurulmasına izin verilir. Hükümlüler; ceza infaz kurumu dışından getirilmesine izin verilen giyim eşyalarından eskiyenlerini, yenileriyle değiştirebilir.*” hükmünün bulunduğunu, mahpusların odalarında Yönetmelik'te belirtilen sayılar dışında fazla sayıda bulunan eşyaların emanet eşya depolarına kaldırıldığını,

g. Oda yerleştirmelerinin mevzuat hükümleri gereğince kurum kapasitesi, mahpusların suç durumları gibi şartlar göz önünde bulundurularak İdare ve Gözlem Kurulunca yapıldığını, mevcut durumda bazı örgüt mensubu mahpusların organize bir şekilde dilekçe yazarak oda değişikliği için Kurum İdaresi üzerinde baskı oluşturmaya çalıştığını, zincirleme oda değişikliği talebinde bulunarak örgütsel çalışmalar ve örgüt içi eğitim faaliyetleri yapmaya çalıştıklarını, bu durumun Kurum güvenliğini riske soktuğunu, buna yönelik önlemler alındığını, mahpusların ziyaret saatlerinde oda değişikliği yapıldığı iddiasının asılsız olduğunu,

ğ. Kurumda mahpus başına günlük 50 litre sıcak, 200 litre soğuk suyun koğuş otomatlarına yüklendiğini, su miktarının mahpuslar için yeterli olduğunu, mahpuslara yemek tabaklarına ek olarak yemek saklama kapları verildiğini ifade etmiştir.

4. Muhataptan alınan yazılı görüş başvurana iletilmiş ve kendisinden yazılı görüşü talep edilmiş ancak başvuran herhangi bir görüş sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumumuzun “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinde ise özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Karar türleri” başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: “Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumun görevleri arasında İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak olduğu düzenlenmiştir. Aynı maddenin (i) bendi kapsamında da özgürlüğünden mahrum bırakılanların Kuruma yapmış oldukları başvurular incelenmektedir.

10. Başvuran Kurumdaki tutulma koşullarının genel itibariyle hukuka ve insan onuruna aykırı olduğunu iddia etmiştir. Muhatap Kurum ise mevcut tutulma koşullarının infaz rejiminin olağan bir sonucu ve mevzuatın gereği olduğunu ifade etmiştir.

11. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), bir iddianın kanıtlanması hususunda yeterli ölçüde sağlam, kesin ve aralarında çelişki olmayan çıkarımların ve aynı derecede çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasını aramıştır (AİHM, *İrlanda-Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 10.09.2018, para. 161.). AİHM, bir kötü muamelenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Bouyid/Belçika*, B. No: 23380/09,28.09.2015, para. 86.).

12. Anayasa Mahkemesi (AYM), başvurucunun ihlal iddialarını kanıtlayamadığı, temel haklara yönelik bir müdahalenin olmadığı ya da müdahalenin meşru olduğu açık olan başvurular ile zorlama şikayetlerden ibaret başvuruların açıkça dayanaktan yoksun kabul edileceğini belirtmiştir (AYM, *Hikmet BALABANOĞLU*, B. No:2012/1334, 17.09.2013, para. 32.). Objektif olarak imkansız, açıkça uydurulmuş ya da açıkça sağduyuya aykırı olaylara ilişkin şikayetler olarak tanımlanan zorlama şikayetler açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. Hukuk öğrenimi olmayan ortalama bir kimse için, Sözleşmeye ilişkin bir ihlal bulunmadığının açıkça görülebildiği durumlar da bu kapsamda değerlendirilmektedir (Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi, Anlaşılmas veya Uydurma Şikayetler Bölümü, s. 69.).

13. Ceza İnfaz Kurumu tarafından, başvuranın iddialarına ilişkin gönderilen bilgi ve belgeler göz önünde bulundurulduğunda; başvuranın iddialarında yer alan hususların mevzuat kapsamında kaldığı ve Ceza İnfaz Kurumunda bulunmuş olmanın neticesi sebebiyle yaşanan olağan durumlar olduğu, temel haklara yönelik herhangi bir müdahalenin olmadığı sonucuna varılmıştır. Başvuranın, iddialarına ilişkin herhangi bir delil sunmamış olması şikâyetlerin yerinde olmadığı kanaati oluşmuştur. Açıklanan nedenlerle; tahliyelerin ertelendiği, habersiz aramaların yapıldığı, bazı gazetelere erişim sağlanamadığı, mahpuslara ait ürünlere el konulduğu, personelin mahpuslara yönelik incitici ifadeler kullandığı, sportif faaliyetler düzenlenmediği, oda değişimlerinin ziyaret saatlerine denk getirildiği, odalarda yetersiz yemek tabakları bulunduğu iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olmaları nedeniyle kabul edilmez olduğu değerlendirilmektedir.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

19/3/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye